

a hol Básta hadai által ostrom alá vétetvén, feladta a várat, Huszt és Szamos-Ujvárt is, meghódolt a császár- királynak, de nem sokára aztán Lengyelországba menekült, 1600-ban visszatért Somlyóra, s úgy látszik, a goroszlai harc után (1601. aug.) menekült ki újra. 1604-ken az erdélyi menekültek egyik fejedelemjelöltje, Bocskai mellett. Meghalt 1605-ben, benne kihalt a fényes Báthory-család somlyai ága.

Bogáthy Menyhért (a kinek mente-gombjait s felesége Kendi Zsófia gyűrűjét a sírboltban megtalálták) szintén Báthory Zsigmond és Endre fejedelemsége idején szerepelt. Résztvett az 1599. n.-szebeni csatában s a fegyverszünet idején (oct. 27.) őt küldi a fejedelem kezesül Székely Mózzsal együtt Mihály vajda seregébe. 1600 aug. Mihály vajda követségbe küldi a császár- királyhoz Prágába. A goroszlai harc után több erdélyi főurral Görgénybe menekült (1601. aug.)

Hogy *Kendi Zsófia* melyik Kendinek volt a leánya: nem tudjuk; de bármelyiké volt légyen, Erdély egyik legelőkelőbb családjából származott. A kolozsvári vérpádon (1594.) Báthory Zsigmond által kivégeztetett Kendi Sándor vejei voltak Báthory Boldizsár és Kovacsóczy Farkas főkanzellár. Kendi Gábor és Kendi Ferencz ugyanott vértettek el; Kendi Péter 1580-ban Wielkilukum ostroma alatt esett el Báthory István lengyel király orosz hadjáratában. Ezek valamelyikének leánya lehetett Kendi Zsófia.

Ezekből látható, hogy a küküllővári sírleletek történelmi szempontból is érdekesek s kegyeletes megőrzésükre leginkább az Erdélyi Múzeum hivatott.

Szádeczky Lajos.

Folyóiratok.

A *Budapesti Szemle* májusi számában *Réthy László* az oláhok közép- itáliai eredetét bizonyítja. *Leopold* Samu befejezi Bezerédj István működésének méltatását. *Vadnay* Károly közli Degré Alajos felett a Kisfaludy-társaságban tartott emlékbeszédét. *Heim* Péter arról értekezik, miként lehetne a postatakarékpénztárak útján beszédni a közadókat? *Váczy* János folytatva közli Elliot »A vízi malom« cz. regényének fordítását. *Kozma* Andor egy eredeti, *Vargha* Gyula két francziából fordított költeményt közöl. *Zs. Jakab* Ödön »Páztortüzek« cz. verskötetét, *Szabó* Jenő *Tisza* István »Magyar agrárpolitika« cz. röpiratát ismerteti és bírálja. Végül irodalmi értesítőt találunk.

Az *Akadémiai Értesítő* márcz. (87.) füzetében *Vargha* Gyula közli Barsi József felett tartott akad. emlékbeszédét. *Szász* Károly jelentést tesz közé a Péczely-jutalom regénypályázatáról, melyen Pálffy Albert »A régi Magyarország utolsó éveiben« cz. történelmi regénye lett győztes. *Gaál* Jenő kivonatban közli »Carlyle társadalom-politikai rendszere« cz. a. tartott akad. székfoglalóját. *Szemle* és jegyzőkönyvek zárják be a füzetet.

Az *Archeologiai Értesítő* 2. sz.-ban *Temesváry* János a szolnok-doboka megyei leleteket ismerteti. *Téglás* Gábor kimutatja, hogy az udvarhelyi

Budvárat még a római foglalást megelőző időben építették. *Darnay* Kálmán a Kis-Apátiban (Zala m.) talált bronzleleteket mutatja be. *Ziehen* Gyula az Alsó-Dörgicsén talált két domborművet, *Fischbach* Ottó a hohenbergi és krungli (Stájer orsz.) újabb leleteket, *Horváth* Viktor a szepes-esütörtökkhelyi XVI. századi sírkápolnát és annak történetét, *Mihálik* József a kassai dóm régi síremlékeit ismerteti. Irodalom s társulati ügyek zárják be a füzetet.

A *Századok* febr. (2.) füzetében *Sörös* Pongrácz, *Forgács* Ferencz kortörténelméről egy szép és beható forrástanulmányt kezd meg, melyet a 3. füzetben végez be. *Komáromy* András, Bethlen Gábornak Dévavárában 1611-ben való tartózkodását s onnan folytatott politikai működését ismerteti. *Békefi* Remig megkezdi s a 3. füzetben folytatja az anjoukori székesegyházi iskolák szervezetének ismertetését. — A márcz. (3.) füzetben *gr. Teleki* Géza a Tört. Társ. febr. 18-i gyűlésén elmondott elnöki megnyitóját, *Szilágyi* Sándor ugyanekkor felolvasott titkári jelentését közli. *Kropf* Lajos *Tourtoulon* könyve alapján új adatokat közöl II. András leánya, Jolán arragoniai királyné életrajzához. Az ápr. (4.) füzetben *Karácsonyi* János azt igyekszik igazolni, hogy a budai prépostságot Péter kir. alapította. *Békefi* Remig befejezi anjou-kori székesegyházi iskolánk szervezetéről szóló értekezését. *Kropf* Lajos és *Pauler* Gyula új adalékokat közölnek a Wesselényi-összeesküvés történetéhez. *Thury* József alaposan fejtegeti a mostanában vitatkozás tárgyát képező »Szavasti-aszfali« nevét a régi magyaroknak. Végül irodalom, tárcza, hivatalos értesítések állanak.

A *Magyar Történeti Életrajzok* márcz. (2.) füzetében *Zichy* Antal folytatja *gr. Széchenyi* István életének II-ik kötetét, tárgyálván *Széchenyi* életét és a kapcsolatos eseményeket 1848. márcz. 13-tól *Széchenyi* döblingi tartózkodásáig. Mint önálló képek *Andrássy* Gyula, az első felelős miniszterium és *Széchenyi* arcképei vannak a füzethez mellékelve, ezeken kívül a szöveget 40 szép kivitelű arckép és más fényképfelvétel díszíti.

A *Turul* I. füzetében *Csoma* József több régi magyar nemzetség czímerének történetét fejtegeti az ezredéves kiállítás emlékei alapján. *Petrovay* György a Kisfaludy család eredetét s 1476—1681. terjedő történetét ismerteti. *Pór* Antal kisebb pecséttani adatokat, *Kis* Bálint pedig három régi erdélyi családra vonatkozó történeti adatokat közöl. Vegyesek, tárcza, szakirodalom zárják be a füzetet.

A *Földrajzi Közlemények* III. füzetében *Berecz* Antal Kréta földrajzi, néprajzi viszonyairól s történetéről tartott felolvasását közli, több szép kép kíséretében. *Erődi* Béla 1896-ról szóló elnöki jelentésében áttekintést nyújt a mult év földrajzi mozgalmairól hazánkban és a külföldön és a Földrajzi Társaság mult évi működéséről. A IV. füzetben *Lasz* Samu a déli sark felkutatására czélzó expediciókat és újabb terveket ismerteti. *Erődi* Béla »Kirándulás Ramléhba« cz. a szép képek kíséretében mutatványt közöl »A Fáraók országában« cz. újabb művéből. *Cholnoky* Jenő néhány levélben *Khinába* vivő útját írja le. Végül statisztika, könyvészet s vegyesek következnek.

A *Magyar Nyelvőr* márcz. (3.) számában *Riedl* Frigyes a magyarban előforduló s a kölcsönzött német szavakkal együtt átvett német nyelvhibákról érte-

kezik. *P. Thewrewk* Emil »Az udvariasság nyelve« cz. érdekes felolvasásának közlését befejezi. *Schmidt* Mariska irodalmi nyelvünknek az utolsó félszázadban való fejlődését vizsgálja. *Asbóth* Oszkár több német jövevényszót magyaráz. *Bartha* József a »Jelenkor« nyelvújítási törekvéseinek eddigi eredményét ismerteti és bírálja. Irodalom, népnyelvhagyományok egyveleg stb. következnek.

Az *Egyetemes Philologiai Közlöny* ápr. (IV.) füzetében *ifj. Reményi* Ede Homerosz leíró művészetét fejtegeti. *Hegedüs* István folytatja *Aristophanes* »Madarai« és az ó-attikai komoedia ismertetését. *Szegedy* Rezső *Kölcey* eszthetikai dolgozatainak fontos jelentőségét méltatja. *Bleyer* Jakab folytatólag ismerteti a magyar vonatkozású német történeti népeceket. *Pecz* Vilmos a tervbe vett »Ókori Lexicon«-ra vonatkozó előleges értesítéseket és a mű tervrajzát közli. — A máj. (V.) füzetben *Hegedüs* I., *Bleyer* J. és *Szegedy* R. folytatják az előbbi füzetben említett közleményeiket, *Hornyánszky* Gyula pedig megkezdi *Aristophanes* *Eirene*-jének keletkezési idejét tárgyaló értekezését, *Váry* Rezső *Nicandrus* »*Alexipharmacorum*« cz. művének *Schneider*-féle kiadásához egy szövegjavítást közöl. Hazai és külföldi irodalom, vegyesek stb.

A *Magyar Könyvszemle* I. füzetében *Fraknói* Vilmos a szláv eredetű *Miklós* modrusi püspök és magyar diplomata működését ismerteti. Azután egy jelentést találunk a *M. Nemzeti Múzeum* 1896. évi történetéről. *Kollányi* Ferencz a gyöngyösi ferenczesek könyvtárának egy XVI. századi kéziratát, a »*Monumentum actorum comitialium provinciae Hungariae Salvatoris*«-t ismerteti. *Illésy* János az egyetemi könyvtár 1780. évi megvizsgálását írja le. *Ferencki* Zoltán a Erdélyi Múzeum-Egylet kéziratárból 14 kiadatlan adattal pótolja az Erdélyi Országgyűlési Emlékeket. — Végül tárcza és a szakirodalom ismertetése következik.

A *Protestans Szemle* (3.) füzetében *Stromp* László folytatja *Melanchton*-ról írt emlékezését. * * a szabadkőművesség és a protestantismus egymáshoz való viszonyát fejtegeti. *Csiky* Lajos az egyház és állam viszonyát ismerteti a *Karolingektól* a *reformációig*. *Jausz* Vilmos folytatólag ismerteti *Comenius*-nak a felsőbb oktatásra vonatkozó elveit.

A *Protestans Közlöny* 13—15. számaiban *Kolozsváry* Sándor *Körmöczbánya* és *Besztercebánya* multjára vonatkozó adatokat közöl e két város levéltárából.

Az *Erdély* I. számában *Inkey* Béla Magyarország földtani alakulásairól és talajképződéséről értekezik. *Solymosy* Adolf a *Tyeját*, *Rosenberger* Fanny a *Királyhágót* írja le. — A II. számban *Hangay* Oktáv tanácsokat ad a turistáknak. *Gyarmathy* Zsigáné *Kalotaszeget*, *Hoffmann* Géza a erdővidéki barnaszénbányászatot ismerteti.

Az *Erdélyi Gazda* márcz. (3.) füzetének gazdaságtörténelmi rovatában *Barabási* István befejezi a marosszéki 200 éves béres könyv közlését, *Veress* Endre pedig a szamosfalui gazdaságra vonatkozó történeti adatokat közöl. — Az ápr. (4.) füzetben *Szádeczky* Lajos a fogarasi *Boér* család levéltárából közli *Székely-Udvarhely vára* és a hozzátartozó állami uradalom leltárát 1629. és 1630-ból.